

Sygn. akt IV U 1677/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 lutego 2015 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Natalia Lipińska

Protokolant: stażysta Monika Barwacz

po rozpoznaniu w dniu 18 lutego 2015 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania A. N.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 1 października 2014 roku nr (...)

w sprawie A. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o wysokość emerytury

oddala odwołanie.

Sygn. akt IV U 1677/14

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 18 lutego 2015 r.

Decyzją z dnia 1 października 2014 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., na podstawie art. 135 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia

1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r.

poz. 1440 ze zm.) oraz przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE)

nr (...) z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. z 2004 r. UE L Nr 166, poz. 1), po rozpatrzeniu wniosku z dnia

8 września 2014 r., wznowił wypłatę emerytury A. N. w wysokości proporcjonalnej od 1 września 2014 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

W uzasadnieniu organ rentowy podał, że z uwagi na brak możliwości ustalenia podstawy wymiaru, emerytura przysługuje w kwocie najniższej i od 1 marca 2014 r. wynosi 844,45 zł. Emeryturę ustala się według proporcji: 173 miesięcy pracy w Polsce do 543 miesięcy łącznej pracy z uwagi na ubezpieczenie za granicą, tj. w kwocie 269,04 zł. Od 1 listopada 2014 r. wysokość świadczenia do wypłaty wynosi miesięcznie 269,04 zł. Zakład ustalił stały termin płatności świadczenia na 15 dzień każdego miesiąca.

Decyzja ta została zaskarżona odwołaniem przez A. N., który zarzucił: 1) naruszenie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, w tym w szczególności przepisu art. 135 ust. 1 ustawy emerytalno- rentowej poprzez niewłaściwe rozpatrzenie jego wniosku z dnia 6 września

2014 r. „o uruchomienie wypłaty emerytury”, polegające na wydaniu decyzji „o przyznaniu emerytury”, pomimo, iż świadczenie emerytalne zostało już mu przyznane decyzją organu emerytalnego z 2011 r.; 2) naruszenie art. 135 ust. 1 w związku z art. 103a ustawy z dnia

17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 6 ust. 5 i § 3 ust. 2 pkt 3 lit. d rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno- rentowe poprzez wznowienie wypłaty emerytury od września 2014 r., podczas gdy wniosek o wznowienie wypłaty świadczenia emerytalnego został przez niego złożony w szwajcarskiej instytucji ubezpieczeniowej w dniu 30 marca 2012 r., wobec czego wznowienie wypłaty emerytury powinno nastąpić począwszy od kwietnia 2012 r.; 3) pominięcie okoliczności, że w decyzji organu rentowego z dnia 23 sierpnia 2011 r. „o wstrzymaniu wypłaty emerytury” został on błędnie pouczone, z naruszeniem obowiązującego ówczesnie przepisu § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno- rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń, o przesłankach podjęcia wypłaty emerytury, które powiązano z prawomocnością decyzji o przyznaniu emerytury. Odwołujący domagał się zmiany zaskarżonej decyzji i wznowienia wypłaty emerytury począwszy od 1 kwietnia

2012 r., a ponadto zasądzenia na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony podał, że jego stosunek zatrudnienia ustał w dniu 31 marca 2012 r. i o fakcie tym poinformował szwajcarską instytucję ubezpieczeniową, składając wniosek o podjęcie wypłaty świadczenia w dniu 30 marca 2012 r. (Austrittsmeldung- Zgłoszenie wystąpienia). Zgłoszenie ustania stosunku zatrudnienia stało się podstawą do podjęcia wypłaty emerytury przez szwajcarską instytucję ubezpieczeniową

z dniem 1 kwietnia 2012 r. W ocenie odwołującego, złożone przez niego w szwajcarskiej instytucji ubezpieczeniowej zgłoszenie ustania zatrudnienia i wnioski o wypłatę świadczenia powinny być wiążące również dla polskiego organu rentowego. W dalszej kolejności odwołujący podniósł, że nie musiał mieć świadomości, iż świadczenie emerytalne w Polsce będzie mu wypłacane dopiero za okres po złożeniu wniosku o wznowienie wypłaty.

O okoliczności tej bowiem nie został w sposób dokładny i zrozumiały pouczone w decyzji

z dnia 23 sierpnia 2011 r. Odwołujący podkreślił, że pouczenie zawarte w pkt VI ppkt 5 tej decyzji było mylące w zakresie, w jakim zawierało odwołanie do kwestii uprawomocnienia się decyzji o przyznaniu emerytury. Zdaniem odwołującego, o uprawomocnieniu się decyzji organu rentowego można mówić dopiero po uprawomocnieniu się wyroku Sądu Ubezpieczeń Społecznych, wydanego w wyniku odwołania od decyzji organu rentowego. W tej zaś sprawie, moment taki nastąpił dopiero w dniu 3 września 2013 r., tj. w dniu wydania przez Sąd Apelacyjny w Krakowie wyroku w sprawie III AUa 78/13. Działając w zaufaniu do takiego pouczenia, mógł on zatem pozostawać w usprawiedliwionym przekonaniu

o niemożności złożenia wniosku o podjęcie wypłaty emerytury przed tym dniem. Reasumując, odwołujący podał, że wznowienie wypłaty emerytury powinno nastąpić od najwcześniejszego możliwego terminu (1 kwietnia 2012 r.), również przy przyjęciu, że przed tą datą nie został złożony wniosek o podjęcie wypłaty świadczenia.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu, powołując się na brzmienie art. 135 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach

i rentach z FUS, podniósł, że w oparciu o tę regulację zaskarżoną decyzją Zakład podjął wypłatę należnej ubezpieczonemu emerytury od 1 września 2014 r., tj. od miesiąca, w którym przedłożony został dokument potwierdzający fakt rozwiązania przez w/w stosunku pracy. Organ rentowy zwrócił uwagę na to, że odwołujący został pouczone o zasadach zawieszenia emerytury wynikających z art. 103a ustawy emerytalno- rentowej, jak i o tym, na jakich zasadach może nastąpić wypłata emerytury zawieszonyj z powodu kontynuowania zatrudnienia. Pouczenia takie znajdowały się bowiem na doręczonyj mu decyzji z dnia

23 sierpnia 2011 r. (pkt VI ppkt 4 i 5 pouczenia). Organ rentowy podał, że dokument potwierdzający rozwiązanie przez ubezpieczonego stosunku pracy został przez niego przedłożony w organie po uprawomocnieniu się decyzji z dnia 23

sierpnia 2011 r. przyznającej prawo do emerytury, stąd podjęcie wypłaty świadczenia nastąpiło począwszy od miesiąca, w którym dokument ten został złożony.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

Odwołujący A. N. urodził się (...)

W dniu 12 kwietnia 2011 r. odwołujący wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o emeryturę. Wniosek ten wraz z kopią dokumentów złożył w szwajcarskiej instytucji ubezpieczeniowej na formularzach: E 202 CH („Rozpatrzenie wniosku o emeryturę”), E 205 CH („Zaświadczenie o przebiegu ubezpieczenia w Polsce) i E 207 CH („Informacje dotyczące przebiegu ubezpieczenia osoby ubezpieczonej”). Wniosek wraz z kopią dokumentów wpłynął do ZUS Oddział w T. w dniu 22 czerwca 2011 r.

dowód:

- wniosek o emeryturę z dnia 12.04.2011 r. wraz z kopią dokumentów- k. 2-19 cz. II akt ZUS,
- pismo przewodnie ZUS z dnia 17.06.2011 r. z prezentatą ZUS Oddział w T. z dnia 22.06.2011 r.- k. 1 cz. II akt ZUS,

W związku z wnioskiem o emeryturę, w piśmie z dnia 30 czerwca 2011 r. ZUS Oddział w T. poinformował ubezpieczonego o ustawowych przesłankach nabycia prawa do świadczenia na gruncie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach

i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.). W piśmie tym zwrócił się do odwołującego o nadesłanie oryginału świadectwa pracy, potwierdzającego zatrudnienie na terenie Polski lub jego kopii potwierdzonej za zgodność

z oryginałem przez szwajcarską instytucję ubezpieczeniową lub przez notariusza

(z przytoczeniem podstawy prawnej wynikającej z przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno- rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń). Wskazał zasady ustalania podstawy wymiaru emerytury. Wezwał też o nadesłanie trzech informacji, a mianowicie: czy odwołujący pobiera/ pobierał lub ubiegał się wcześniej o jakiekolwiek świadczenie emerytalno- rentowe z Polski (z innego Oddziału ZUS lub KRUS), czy oprócz Szwajcarii odwołujący posiada zatrudnienie w innych krajach oraz informacji o ostatnim stałym miejscu jego zamieszkania w Polsce. W konkluzji pisma organ rentowy poinformował, że od 01.01.2011 r. warunkiem podjęcia wypłaty przyznanej emerytury jest fakt rozwiązania umowy o pracę z dotychczasowym pracodawcą, na rzecz którego praca była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury. Jak podał, w tym celu należy nadesłać dokument potwierdzający w/w fakt.

dowód:

- pismo ZUS z dnia 30.06.2011 r.- cz. II akt ZUS,

W piśmie z dnia 20 lipca 2011 r., które wpłynęło do ZUS z dniem 25 lipca 2011 r., powołując się na rozmowę telefoniczną z pracownikiem organu rentowego, odwołujący wskazał, że przesyła następujące dokumenty: świadectwo pracy z Politechniki (...) za okres od 1 listopada 1970 do 4 września 1981 r. (oryginał) i kopię dyplomu ukończenia studiów na Politechnice (...) w dniu 20 października 1970 r. W piśmie tym odwołujący przekazał organowi żądane informacje, powołując się wprost na pismo ZUS z dnia

30 czerwca 2011 r. Stwierdził ponadto, że „jak informował w rozmowie telefonicznej, nie rozwiązał jeszcze umowy o pracę ze swoim pracodawcą- pracuje w dalszym ciągu i data rozwiązania umowy o pracę nie jest jeszcze ustalona. Odpowiedni dokument potwierdzający rozwiązanie umowy o pracę nadesłę w terminie późniejszym”. Do pisma tego

dołączył oryginał świadectwa pracy (o który był wzywany pismem ZUS z dnia 30 czerwca 2011 r.) oraz dyplom ukończenia studiów wyższych.

dowód:

- pismo odwołującego z dnia 20.07.2011 r. wraz z dokumentami- k. 58 i n. cz. II akt ZUS,

Decyzją z dnia 23 sierpnia 2011 r., po rozpoznaniu wniosku z dnia 12 kwietnia 2011 r., ZUS Oddział w T. przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od 1 kwietnia 2011 r. Z uwagi na brak możliwości ustalenia podstawy wymiaru świadczenia, przyjął, że wnioskodawcy przysługuje emerytura w kwocie najniższej. Ostatecznie, wysokość świadczenia wyliczył według proporcji wynikających ze stosunku polskich okresów ubezpieczenia do sumy okresów polskich i zagranicznych. Proporcja stanowiąca udział okresów zatrudnienia w Polsce w łącznym stażu pracy w Polsce i za granicą wyniosła 173 miesiące pracy w Polsce do 543 miesięcy łącznej pracy w Polsce i za granicą, a emeryturę ustalono na kwotę 232,00 zł. W pkt V decyzji organ rentowy podał, że wypłata emerytury podlega zawieszeniu, gdyż ubezpieczony kontynuuje zatrudnienie. Wskazał, że celem podjęcia wypłaty emerytury należy przedłożyć w Oddziale ZUS świadectwo pracy lub zaświadczenie potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy z każdym pracodawcą, na rzecz którego praca ta była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury. Jednocześnie, na odwrocie druku decyzji, w części „Pouczenie”, zawarte zostało w pkt VI ppkt 4 pouczenie o tym, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z każdym pracodawcą, na rzecz którego wykonywana była praca bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury oraz bez względu na wiek emeryta (ze wskazaniem, że dotyczy to osób pozostających w stosunku pracy, do których stosuje się polskie przepisy prawa pracy lub odpowiednie przepisy ustawodawstw państw członkowskich UE/EOG lub Szwajcarii oraz innych państw, z którymi Polskę wiążą umowy międzynarodowe w dziedzinie zabezpieczenia społecznego, o ile dotyczą rozwiązania stosunku pracy). W pkt VI ppkt 5 zawarto informację o tym, że podjęcie wypłaty emerytury, która została zawieszona z przyczyn, o których mowa w pkt 4, następuje od pierwszego dnia następnego miesiąca, jeżeli stosunek pracy został rozwiązany z ostatnim dniem miesiąca, a w pozostałych przypadkach- od pierwszego dnia miesiąca, w którym został rozwiązany stosunek pracy, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o podjęcie wypłaty emerytury wraz z dokumentem potwierdzającym rozwiązanie stosunku pracy, gdy decyzja o przyznaniu emerytury jest prawomocna.

dowód:

- decyzja ZUS z dnia 01.10.2014 r.- k. 41 cz. II akt ZUS,

W piśmie z dnia 30 kwietnia 2012 r., które wpłynęło do organu rentowego w dniu 7 maja 2012 r., odwołujący domagał się ponownego rozpatrzenia kwestii podstawy wymiaru emerytury, kwestionując stanowisko ZUS odnośnie braku możliwości wyliczenia podstawy wymiaru świadczenia. W treści tego wniosku nie wspominał o zakończeniu pracy- rozwiązaniu stosunku pracy i nie domagał się podjęcia wypłaty zawieszony emerytury.

dowód:

- wniosek z dnia 30.04.2012 r.- cz. II akt ZUS,

Decyzją z dnia 23 maja 2012 r., po rozpoznaniu wniosku z dnia 7 maja 2012 r., ZUS Oddział w T. odmówił odwołującemu przeliczenia podstawy wymiaru emerytury.

W uzasadnieniu, powołując się na przepis art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), podał, że w sprawie nie zachodzą żadne nowe okoliczności mające wpływ na zmianę ustalonego prawa do świadczenia ani jego wysokości. W piśmie z tego samego dnia organ rentowy wyjaśnił odwołującemu, z

powołaniem się na obowiązujące przepisy, dlaczego wyliczenie podstawy wymiaru świadczenia w jego przypadku było niemożliwe, pouczając w/w o możliwości odwołania się od wydanej decyzji do Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych za pośrednictwem ZUS Oddział w T.. Wyrokiem z dnia 25 października 2012 r., sygn. akt IV U 772/12, Sąd Okręgowy w Tarnowie oddalił odwołanie od decyzji

z dnia 23 maja 2012 r., a Sąd Apelacyjny w Krakowie, wyrokiem z dnia 3 września 2013 r., sygn. akt III AUa 78/13, oddalił apelację ubezpieczonego od orzeczenia Sądu Okręgowego. Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 10 kwietnia 2014 r., sygn. akt I UK 59/14, odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej od orzeczenia Sądu Apelacyjnego do rozpoznania.

dowód:

- decyzja ZUS z dnia 23.05.2012 r.- cz. II akt ZUS,
- pismo ZUS z dnia 23.05.2012 r.- cz. II akt ZUS,
- wyrok SO w Tarnowie z dnia 25.10.2012 r., sygn. akt IV U 772/12- cz. I akt ZUS,
- wyrok SA w Krakowie z dnia 03.09.2013 r., sygn. akt III AUa 78/13- k. 19 as,
- postanowienie SN z dnia 10.06.2014 r.- cz. I akt ZUS,

W piśmie z dnia 6 września 2014 r. (data nadania przesyłki w zagranicznym urzędzie pocztowym: 8 września 2014 r., data wpływu do ZUS: 12 września 2014 r.) odwołujący wniósł o „uruchomienie wypłaty emerytury”. Jednocześnie poinformował, że zakończył pracę zawodową i przeszedł na emeryturę w dniu 1 kwietnia 2012 r. W załączeniu przesłał kopię zaświadczenia o przejściu na emeryturę, podając zarazem konto, na które emerytura ma być wypłacana.

dowód:

- pismo odwołującego z dnia 06.09.2014 r. wraz z załącznikiem- k. 66-70 cz. II akt ZUS,

Zaskarżoną decyzją z dnia 1 października 2014 r., po rozpoznaniu wniosku z dnia 8 września 2014 r., ZUS Oddział w T. wznowił wypłatę należnej ubezpieczonemu emerytury w wysokości proporcjonalnej od 1 września 2014 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Z uwagi na brak możliwości ustalenia podstawy wymiaru świadczenia, przyjął, że wnioskodawcy przysługuje emerytura w kwocie najniższej. Ostatecznie wysokość świadczenia wyliczył według proporcji wynikających ze stosunku polskich okresów ubezpieczenia do sumy okresów polskich i zagranicznych. Proporcja stanowiąca udział okresów zatrudnienia w Polsce w łącznym stażu pracy w Polsce i za granicą wyniosła 173 miesiące pracy w Polsce do 543 miesięcy łącznej pracy w Polsce i za granicą. Emeryturę wyliczono na kwotę 269,04 zł.

dowód:

- decyzja ZUS z dnia 01.10.2014 r.- k. 73 cz. II akt ZUS,

Stan faktyczny w sprawie Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów.

Sąd pozytywnie ocenił dowody z dokumentów, których autentyczność oraz wiarygodność, jak również poprawność materialna i formalna nie budziły wątpliwości, zaś ich treść i forma nie były kwestionowane przez strony postępowania. Brak było zatem jakichkolwiek podstaw, także takich, jakie należałoby uwzględnić z urzędu, aby dokumentom tym odmówić właściwego im znaczenia dowodowego.

Sąd oddalił wniosek o przeprowadzenie dowodu z zeznań stron na okoliczność zgłoszenia przez ubezpieczonego faktu ustania zatrudnienia w szwajcarskiej instytucji ubezpieczeniowej oraz pozostawania przez niego w błędzie co do formalności, jakich należy dopełnić celem podjęcia wypłaty świadczenia w Polsce.

Okoliczności istotne z punktu widzenia rozstrzygnięcia, w szczególności tego, czy ubezpieczony miał świadomość tego, jakich formalności należy dopełnić, aby organ rentowy podjął wypłatę zawieszonoego mu świadczenia, Sąd ustalił w oparciu o treść znajdujących się w aktach ZUS dokumentów, tj. decyzji i pism stron postępowania. Już z treści pisma odwołującego z dnia 20 lipca 2011 r., a więc z daty sprzed wydania decyzji o przyznaniu emerytury i zawieszeniu jej wypłaty wynika, że odwołujący wiedział, że celem rzeczywistej wypłaty emerytury musi przesłać do organu rentowego dokument potwierdzający fakt rozwiązania stosunku pracy. To zaś, kiedy wnioskodawca zgłosił w szwajcarskiej instytucji ubezpieczeniowej fakt ustania zatrudnienia- na potrzeby toczącego się w tamtym kraju postępowania- z punktu widzenia rozstrzygnięcia niniejszej sprawy nie miało znaczenia. Dopuszczanie zatem w sprawie dowodu z przesłuchania stron (czy samego tylko odwołującego) niczego nowego nie wniosłoby do sprawy, zmierzając jedynie do przewłoki postępowania. W tej sprawie zasadnicze znaczenie miały bowiem zgromadzone w aktach sprawy dokumenty. Zgodnie zaś z treścią art. 299 k.p.c., jeżeli po wyczerpaniu środków dowodowych lub w ich braku pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, sąd dla wyjaśnienia tych faktów może dopuścić dowód z przesłuchania stron. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5 lipca 2006 r., IV CSK 98/06 (LEX nr 459229), dopuszczenie dowodu z przesłuchania stron jest wyłącznie uprawnieniem sądu.

W orzecznictwie sądów apelacyjnych podkreśla się, że dowód z przesłuchania stron ma charakter fakultatywny, subsydiarny i symetryczny. Wprost z treści przepisu art. 299 k.p.c. wynika, że jego przedmiotem są wyłącznie niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Sąd nie jest więc zobowiązany do przeprowadzenia tego dowodu, chyba że dotychczasowe postępowanie dowodowe nie doprowadziło do jednoznacznego wyjaśnienia stanu faktycznego. W związku z tym, że dowód z przesłuchania stron jest dowodem o charakterze subsydiarnym, należy po niego sięgać w sytuacji, w której brak jest materiału dowodowego pozwalającego na ocenę istotnych okoliczności w sprawie. Dopuszczenie

i przeprowadzenie takiego dowodu zawsze uzależnione jest więc od okoliczności konkretnej sprawy (por. wyrok SA w Rzeszowie z dnia 9 października 2014 r., III AUa 393/14, LEX

nr 1527164; wyrok SA w Białymstoku z dnia 25 czerwca 2014 r., III AUa 111/14, LEX

nr 1483706; wyrok SA w Katowicach z dnia 17 września 2013 r., I ACa 560/13, LEX

nr 1394199; wyrok SA we Wrocławiu z dnia 20 listopada 2012 r., I ACa 1175/12, LEX

nr 1283507). Nieprzesłuchanie strony może stanowić naruszenie art. 299 k.p.c. tylko wówczas, gdy mogło ono wpłynąć na wynik sprawy, rozumiany jako wyjaśnienie wszystkich istotnych i spornych okoliczności dotyczących stosunków prawnych pomiędzy stronami sporu, albo gdy dowód z przesłuchania strony był jedynym dowodem, którym dysponował sąd (por. wyrok SA w Łodzi z dnia 25 września 2013 r., I ACa 435/13, LEX nr 1381442).

W niniejszej sprawie sytuacja taka nie miała miejsca. Sąd ustalił stan faktyczny sprawy w oparciu o treść znajdujących się w aktach dokumentów.

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Odwołanie od zaskarżonej decyzji ZUS Oddział w T. z dnia 1 października 2014 r., w świetle ustalonego stanu faktycznego i obowiązujących przepisów prawa, nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zaskarżoną decyzją z dnia 1 października 2014 r. ZUS Oddział w T. wznowił wypłatę emerytury A. N. w wysokości proporcjonalnej od 1 września 2014 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

Kwestionując tę decyzję, ubezpieczony domagał się wznowienia wypłaty emerytury od 1 kwietnia 2012 r., tj. od daty, w której złożył w szwajcarskiej instytucji ubezpieczeniowej wniosek o podjęcie wypłaty świadczenia w tym kraju.

Analiza akt sprawy, w szczególności wydawanych przez organ rentowy decyzji oraz pism obu stron sporu, na tle obowiązujących przepisów prawa, prowadzi do wniosku, że odwołanie nie było zasadne.

Z wnioskiem o emeryturę odwołujący wystąpił do organu rentowego w dniu 12 kwietnia 2011 r. Wniosek ten złożył na odpowiednim formularzu w szwajcarskiej instytucji ubezpieczeniowej wraz z kopią niezbędnych dokumentów (formularze E 202 CH,

E 205 CH i E 207 CH) tego właśnie dnia. Wniosek o emeryturę wraz z kopią dokumentów szwajcarska instytucja ubezpieczeniowa przekazała ZUS Departamentowi Rent Zagranicznych w W., ten zaś Departament- ZUS Oddziałowi w T.. Do ZUS Oddział w T. dokumenty te wpłynęły w dniu 22 czerwca 2011 r. Datą złożenia wniosku o przyznanie świadczenia jest jednak data złożenia tego wniosku wraz z kopią dokumentów na odpowiednich formularzach w szwajcarskiej instytucji ubezpieczeniowej,

tj. dzień 12 kwietnia 2011 r. Taka też data, jako data wniosku, wskazana została w decyzji z dnia 23 sierpnia 2011 r., przyznającej ubezpieczonemu prawo do emerytury.

W związku z wnioskiem odwołującego o przyznanie prawa do emerytury, w piśmie z dnia 30 czerwca 2011 r. organ rentowy poinformował go o ustawowych przesłankach nabycia prawa do świadczenia, zwrócił się do niego o nadesłanie oryginału świadectwa pracy, potwierdzającego zatrudnienie na terenie Polski i trzech informacji wskazanych w tym piśmie. W konkluzji pisma poinformował, że od 1 stycznia 2011 r. warunkiem podjęcia wypłaty przyznanej emerytury jest fakt rozwiązania umowy o pracę z dotychczasowym pracodawcą, na rzecz którego praca była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury. Jak podał przy tym, celem podjęcia wypłaty emerytury należy nadesłać dokument potwierdzający fakt rozwiązania stosunku pracy.

O tym, że wnioskodawca otrzymał pismo z dnia 30 czerwca 2011 r. i zapoznał się z jego treścią świadczy jego pismo z dnia 20 lipca 2011 r., które wpłynęło do ZUS Oddział w T. w dniu 25 lipca 2011 r. W piśmie tym odwołujący przekazał organowi żądane informacje, powołując się wprost na pismo organu rentowego z dnia 30 czerwca 2011 r. Stwierdził też, że jak informował w rozmowie telefonicznej, nie rozwiązał jeszcze umowy o pracę ze swoim pracodawcą- pracuje w dalszym ciągu i data rozwiązania umowy o pracę nie jest mu jeszcze znana. Wskazał też, że odpowiedni dokument potwierdzający rozwiązanie umowy o pracę nadesłał w terminie późniejszym.

Po przeprowadzeniu stosownego postępowania i rozpoznaniu wniosku z dnia 12 kwietnia 2011 r., decyzją z dnia 23 sierpnia 2011 r. organ rentowy przyznał odwołującemu od 1 kwietnia 2011 r., tj. od miesiąca zgłoszenia wniosku, emeryturę w najniższej kwocie z uwagi na brak możliwości wyliczenia podstawy wymiaru świadczenia i wstrzymał wypłatę tego świadczenia z uwagi na fakt kontynuowania przez ubezpieczonego zatrudnienia. Zgodnie bowiem z art. 103 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Wypłatę świadczeń wstrzymuje się zaś, jeżeli powstaną okoliczności uzasadniające zawieszenie prawa do świadczeń (art. 134 ust. 1 pkt 1 tej ustawy).

W pkt V decyzji organ rentowy podał, że wypłata emerytury podlega zawieszeniu, gdyż ubezpieczony kontynuuje zatrudnienie. Wskazał, że celem podjęcia wypłaty emerytury należy przedłożyć w Oddziale ZUS świadectwo pracy lub zaświadczenie potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy z każdym pracodawcą, na rzecz którego praca ta była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury.

O tym, co należy zrobić, aby organ rentowy podjął wypłatę zawieszonych świadczeń odwołujący został poinformowany już wcześniej, a mianowicie w piśmie organu rentowego z dnia 30 czerwca 2011 r.

Poza tym zindywidualizowanym pouczeniem, w decyzji z dnia 23 sierpnia 2011 r. zawarte zostały również pouczenia o tym, kiedy prawo do emerytury ulega zawieszeniu (ze wskazaniem, że dotyczy to osób pozostających w stosunku pracy, do których stosuje się polskie przepisy prawa pracy lub odpowiednie przepisy ustawodawstw państw członkowskich UE/EOG lub Szwajcarii oraz innych państw, z którymi Polskę wiążą umowy międzynarodowe w dziedzinie zabezpieczenia społecznego, o ile dotyczą rozwiązania

stosunku pracy) oraz o tym, kiedy (od jakiego dnia) następuje podjęcie wypłaty świadczenia po uprawomocnieniu się decyzji Zakładu przyznającej prawo do tego świadczenia (pkt VI ppkt 4 i 5 w części „Pouczenie” na odwrocie druku decyzji).

Odwołujący nie kwestionował decyzji z dnia 23 sierpnia 2011 r., przyznającej mu prawo do emerytury od 1 kwietnia 2011 r. i zawieszającej wypłatę świadczenia z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia.

Odwołaniem zaskarżył natomiast decyzję ZUS Oddział w T. z dnia 23 maja 2012 r., którą organ rentowy, po rozpoznaniu wniosku z dnia 7 maja 2012 r., odmówił mu przeliczenia podstawy wymiaru świadczenia. We wniosku z dnia 7 maja 2012 r. ubezpieczony domagał się ponownego rozpatrzenia kwestii podstawy wymiaru emerytury, kwestionując stanowisko ZUS odnośnie braku możliwości wyliczenia podstawy wymiaru.

W treści tego wniosku nie wspomniał o zakończeniu pracy- rozwiązaniu stosunku pracy i nie domagał się podjęcia wypłaty zawieszanej emerytury. Wyrokiem z dnia 25 października

2012 r., sygn. akt IV U 772/12, Sąd Okręgowy w Tarnowie oddalił odwołanie od tej decyzji,

a Sąd Apelacyjny w Krakowie, wyrokiem z dnia 3 września 2013 r., sygn. akt III AUa 78/13, oddalił apelację ubezpieczonego od orzeczenia Sądu Okręgowego. Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 10 kwietnia 2014 r., sygn. akt I UK 59/14, odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej od orzeczenia Sądu Apelacyjnego do rozpoznania.

W motywach uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia

25 października 2012 r. kwestia decyzji z dnia 23 sierpnia 2011 r. przewinęła się tylko o tyle, że Sąd ten stwierdził, iż zarzut ubezpieczonego dotyczący nie wydania przez organ rentowy decyzji ustalającej wysokość świadczenia jest, bezzasadny bowiem rozpoznając wniosek

z dnia 12 kwietnia 2011 r. ZUS Oddział w T. wydał w dniu 23 sierpnia 2011 r. decyzję przyznającą wnioskodawcy emeryturę i jednocześnie ustalił wysokość tego świadczenia.

W sprawie IV U 772/12 Sąd Okręgowy stwierdził tylko zatem, że taka decyzja została wydana- wskazując na wysokość wyliczonego świadczenia i datę od której świadczenie to przyznano ubezpieczonemu. Zauważył też, że w decyzji z dnia 23 sierpnia 2011 r. podano, iż z uwagi na brak możliwości ustalenia podstawy wymiaru emerytury, przysługuje ona w kwocie najniższej. Sąd Okręgowy nie odnosił się do tego, czy w decyzji tej w sposób dostatecznie wyczerpujący przedstawiono sposób wyliczenia świadczenia, czy wystarczająco decyzję tę uzasadniono i czy była ona merytorycznie trafna. Stwierdził jedynie, że decyzja taka (z dnia 23 sierpnia 2011 r. o przyznaniu wnioskodawcy emerytury) została wydana. Merytoryczne rozpoznanie sprawy dotyczyło natomiast zarzutów odnośnie decyzji z dnia

23 maja 2013 r., którą organ rentowy odmówił wnioskodawcy przeliczenia podstawy wymiaru świadczenia. Zarzuty te okazały się niezasadne, na co wskazuje treść wyroku Sądu Okręgowego (IV U 772/12), Sądu Apelacyjnego (III AUa 78/13) i Sądu Najwyższego

(I UK 59/14), który odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej od orzeczenia Sądu Apelacyjnego do rozpoznania.

Dopiero w piśmie z dnia 6 września 2014 r., które nadane zostało w zagranicznym urzędzie pocztowym w dniu 8 września 2014 r., a wpłynęło do ZUS Oddział w T.

w dniu 12 września 2014 r., ubezpieczony wniósł o „uruchomienie wypłaty emerytury”, informując, że zakończył pracę zawodową i przeszedł na emeryturę w dniu 1 kwietnia 2012 r. W załączeniu odwołujący przesłał kopię zaświadczenia o przejściu na emeryturę, podając konto, na które emerytura ma być mu wypłacana.

Rozpatrując wniosek z dnia 8 września 2014 r., a więc z daty po uprawomocnieniu się decyzji z dnia 23 sierpnia 2011 r., zgodnie z obowiązującymi przepisami, ZUS Oddział

w T. podjął wypłatę należnej odwołującemu emerytury od 1 września 2014 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

Stosownie bowiem do treści art. 135 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.), w razie ustania przyczyny powodującej wstrzymanie wypłaty świadczenia, wypłatę wznawia się od miesiąca ustania tej przyczyny, jednak nie wcześniej niż od miesiąca,

w którym zgłoszono wniosek o wznowienie wypłaty lub wydano z urzędu decyzję o jej wznowieniu.

W przepisie tym ustanowiono zasadę ogólną, zgodnie z którą w razie ustania przyczyny powodującej wstrzymanie wypłaty świadczenia- wypłatę świadczenia wznowia się. Wznowienie wypłaty następuje od miesiąca ustania przyczyny wstrzymania jego wypłaty- z tym, że nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o wznowienie wypłaty lub wydano z urzędu decyzję o jej wznowieniu.

O takiej zasadzie wypłaty świadczeń ubezpieczony został poinformowany w decyzji z dnia 23 sierpnia 2011 r. (pkt VI ppkt 5 „Pouczenia”).

O wypłacie odwołującemu świadczenia od 1 września 2014 r. organ rentowy rozstrzygnął co prawda w zaskarżonej decyzji stwierdzając, że „przyznaje emeryturę”, ale wiadomo, że decyzja przyznająca wnioskodawcy świadczenie (i jednocześnie zawieszająca jego wypłatę) wydana została w dniu 23 sierpnia 2011 r. Mając więc na uwadze treść wniosku odwołującego z dnia 8 września 2014 r. o „uruchomienie wypłaty emerytury”, w którym w/w poinformował, że zakończył pracę zawodową, nie można mieć żadnych wątpliwości, że zaskarżoną decyzją z dnia 1 października 2014 r. organ rentowy wznowił wypłatę należnej ubezpieczonemu emerytury i zastosowane przez ZUS w druku tej decyzji nazewnictwo nie ma żadnego znaczenia. Ponad wszelką wątpliwość można bowiem stwierdzić, że w wyniku rozpatrzenia wniosku z dnia 8 września 2014 r. organ rentowy mógł tylko wznowić wypłatę zawieszonemu uprzednio wnioskodawcy świadczenia, nie zaś przyznawać mu prawo do emerytury.

W tym miejscu podkreślić należy, że w piśmie z dnia 30 kwietnia 2012 r., rozpoznanym przez ZUS Oddział w T. decyzją z dnia 23 maja 2012 r. (wpływ do organu: 7 maja 2012 r.), odwołujący domagał się ponownego rozpatrzenia kwestii podstawy wymiaru emerytury, kwestionując stanowisko ZUS odnośnie braku możliwości wyliczenia tej podstawy. W treści tego wniosku nie wspomniał o rozwiązaniu stosunku pracy i nie domagał się podjęcia wypłaty zawieszonemu emerytury.

Po raz pierwszy uczynił to dopiero we wrześniu 2014 r.

Uwzględniając zatem treść art. 135 ust. 1 powołanej wyżej ustawy, stwierdzić należy, że brak było podstaw do wznowienia wypłaty należnej wnioskodawcy emerytury od 1 kwietnia 2012 r.

Wszak zawieszając odwołującemu wypłatę świadczenia decyzją z dnia 23 sierpnia 2011 r., z uwagi na pozostawanie przez niego w stosunku pracy, organ rentowy nie dopuścił się błędu.

Tylko zaś, jeżeli wstrzymanie wypłaty świadczeń nastąpiło na skutek błędu organu rentowego, wypłatę wznowia się poczynając od miesiąca, w którym je wstrzymano, jednak za okres nie dłuższy niż 3 lata poprzedzające bezpośrednio miesiąc, w którym zgłoszono wniosek o wznowienie wypłaty lub wydano decyzję z urzędu o jej wznowieniu (art. 135 ust. 3 powołanej wyżej ustawy).

Dyspozycją art. 135 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS objęte zostały przypadki wstrzymania świadczeń w związku z niezgodnym z prawem zachowaniem organu rentowego. Na gruncie ustawy zdarzenie to, będące w istocie czynem niedozwolonym organu rentowego, zostało uznane za źródło obowiązku wypłaty kwot odpowiadających utraconym świadczeniom rentowym należnym w okresie wstrzymania wypłaty, z ograniczeniem zakresu kompensaty do sumy świadczeń z okresu maksymalnie trzyletniego (por. wyrok SN z dnia 16 kwietnia 2014 r., V CSK 314/13, LEX nr 1478720).

Takiego działania po stronie organu rentowego, noszącego znamiona czynu niedozwolonego, nie można stwierdzić.

O tym, z jakim dniem następuje podjęcie wypłaty zawieszono uprzednio świadczenia wnioskodawca został poinformowany w decyzji z dnia 23 sierpnia 2011 r. Wbrew twierdzeniom odwołującego, pouczenie to jest jasne i zrozumiałe.

Pogląd wyrażony w odwołaniu, że o uprawomocnieniu się decyzji organu rentowego można mówić dopiero po uprawomocnieniu się wyroku Sądu Okręgowego wydanego w wyniku odwołania się od decyzji organu rentowego jest słuszny tylko o tyle, o ile dotyczy prawomocności decyzji ZUS z dnia 23 maja 2012 r., która była kolejną decyzją dotyczącą przeliczenia podstawy wymiaru świadczenia i nie wydania decyzji. Pogląd ten nie dotyczy natomiast decyzji z dnia 23 sierpnia 2011 r., przyznającej ubezpieczonemu prawo do emerytury i zawieszającej jej wypłatę.

Ani Sąd Okręgowy, ani Sąd Apelacyjny w tamtym postępowaniu nie rozpatrywał odwołania od decyzji z dnia 23 sierpnia 2011 r., bowiem od tej decyzji ubezpieczony nie wywiódł odwołania, a była to pierwsza decyzja ustalająca wysokość emerytury i wstrzymująca jej wypłatę.

Co więcej, w odwołaniu od decyzji z dnia 23 maja 2012 r. ubezpieczony nie podnosił kwestii zawieszenia wypłaty emerytury, nie powoływał się na okoliczność rozwiązania stosunku pracy i nie domagał się podjęcia wypłaty świadczenia.

Odwołujący nie kwestionował natomiast decyzji z dnia 23 sierpnia 2011 r. Przed wydaniem tej decyzji sam poinformował organ rentowy, że pozostaje jeszcze w zatrudnieniu, a data rozwiązania umowy o pracę nie jest mu znana. Podał też, że odpowiedni dokument potwierdzający rozwiązanie umowy o pracę nadesłano organowi rentowemu w terminie późniejszym.

Mając na uwadze, że ubezpieczony w odwołaniu od decyzji z dnia 23 maja 2012 r. w ogóle nie odniósł się do kwestii zawieszenia wypłaty świadczenia (nie powołał się na okoliczność rozwiązania stosunku pracy i nie wnosił o podjęcie wypłaty emerytury), a jednocześnie zapoznał się z treścią pisma z dnia 30 czerwca 2011 r., zawierającego informację o tym, że od 1 stycznia 2011 r. warunkiem podjęcia wypłaty przyznanej emerytury jest rozwiązanie umowy o pracę i nadesłanie dokumentu potwierdzającego ten fakt, o czym świadczy jego pismo z dnia 20 lipca 2012 r., a ponadto z treścią pouczenia zawartego w decyzji z dnia 23 sierpnia 2011 r. (w pkt VI ppkt 5 w części „Pouczenie”), nie można mówić o tym, że pozostawał on w jakimś błędzie i nie miał świadomości, co trzeba zrobić, aby organ rentowy zaczął wypłacać mu emeryturę, w szczególności jaki dokument należy w tym celu przesłać organowi rentowemu.

Treść pisma z dnia 20 lipca 2011 r., w którym odwołujący odwołał się do rozmowy telefonicznej z pracownikiem ZUS oraz pisma ZUS z dnia 30 czerwca 2011 r., świadczy o tym, że odwołujący zrozumiał pouczenie organu rentowego. W piśmie tym poinformował przecież, że nie rozwiązał jeszcze umowy o pracę ze swoim pracodawcą- pracuje w dalszym ciągu i data rozwiązania umowy o pracę nie jest jeszcze ustalona, a odpowiedni dokument potwierdzający rozwiązanie umowy o pracę nadesłano w terminie późniejszym

Odwoływanie się przez ubezpieczonego do treści § 6 ust. 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno- rentowe (Dz. U. z 2011 r. Nr 237, poz. 1412) celem wykazania zasadności roszczenia o podjęcie wypłaty emerytury od 1 kwietnia 2012 r. nie jest trafne.

Zgodnie z powołanym przepisem, jeżeli wniosek (o świadczenie) został zgłoszony w zagranicznej instytucji ubezpieczeniowej państwa, z którym Rzeczpospolitą Polską łączy umowa międzynarodowa w dziedzinie ubezpieczeń społecznych, za datę zgłoszenia wniosku uważa się datę uznaną za datę złożenia wniosku zgodnie z wewnętrznym prawodawstwem stosowanym przez tę instytucję.

Tak też było w przypadku odwołującego, który z wnioskiem o emeryturę wystąpił do organu rentowego w dniu 12 kwietnia 2011 r. Wniosek ten wraz z kopią dokumentów złożył w szwajcarskiej instytucji ubezpieczeniowej na formularzach E 202 CH, E 205 CH i E 207 CH. Pomimo, że wniosek wraz z kopią dokumentów wpłynął do ZUS Oddział w T. dopiero w dniu 22 czerwca 2011 r., za datę wniosku, zgodnie z powołanym wyżej § 6 ust. 5 rozporządzenia, uznany został dzień 12 kwietnia 2011 r.

Przepis ten nie może więc stanowić podstawy do przyjęcia błędu po stronie organu rentowego i podjęcia wypłaty należnej ubezpieczonemu emerytury od 1 kwietnia 2012 r.

W tym dniu, jak wynika z treści odwołania, ubezpieczony wystąpił do szwajcarskiej instytucji ubezpieczeniowej z wnioskiem o podjęcie wypłaty emerytury, ale na terenie Szwajcarii.

Złożenie takiego wniosku w tamtejszej instytucji nie oznacza automatycznie, że z tym samym dniem i tym samym wnioskiem ubezpieczony domagał się podjęcia wypłaty zawieszanej w Polsce emerytury, przyznanej mu decyzją z dnia 23 sierpnia 2011 r.

Zgodnie z § 3 ust. 1 i 2 pkt 3 lit. d) rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno- rentowe, postępowanie w sprawie podjęcia (lub wznowienia) wypłaty świadczenia wszczynane jest na podstawie wniosku zainteresowanego (żądania zgłoszonego na piśmie lub ustanie do protokołu).

Z wnioskiem takim odwołujący wystąpił do ZUS Oddział w T. w dniu 8 września 2014 r. (pismo z dnia 6 września 2014 r. o „uruchomienie wypłaty emerytury”).

W aktach sprawy brak jest jakiegokolwiek dokumentu, z którego wynikałoby, że w dniu 30 marca 2012 r., w którym odwołujący wystąpił do szwajcarskiej instytucji ubezpieczeniowej z wnioskiem o podjęcie wypłaty emerytury w tamtym kraju, żądał on jednocześnie podjęcia wypłaty świadczenia w Polsce.

Nawet gdyby wniosek taki został przez niego złożony, nie został on przesłany organowi polskiemu. Skoro zaś tak, wniosek odwołującego z dnia 30 marca 2012 r. musiał dotyczyć podjęcia wypłaty świadczenia tylko w Szwajcarii.

Wszystkie sformułowane w odwołaniu zarzuty okazały się zatem bezzasadne.

Zaskarżona decyzja ZUS Oddział w T. z dnia 1 października 2014 r. jest więc prawidłowa.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.